

Bartoněk, Antonín

Substantiva a adjektiva souhláskových kmenů 3. deklinace v mykénské řečtině

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1980, vol. 29, iss. E25, pp. [199]-222

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108916>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ANTONÍN BARTONĚK

**SUBSTANTIVA A ADJEKTIVA
SOUHLÁSKOVÝCH KMENŮ 3. DEKLINACE
V MYKÉNSKÉ ŘEČTINĚ**

Skloňování mykénských substantiv a adjektiv představuje tu část mykénské tvaroslovné paradigmaticky, kterou lze rekonstruovat — na rozdíl od slovesné paradigmaticky — v poměrně široké míře. Všechny hlavní kmenové typy řeckých jmen jsou v mykénštině poměrně dobře doloženy, a také pádový systém je ve svém celku dobře rekonstruovatelný. U jednotlivých slov nám ovšem nedokonalá slabičná grafika lineárního písma B nedovoluje vždy dostatečně rozlišit jednotlivé pádové formy, a tak tu často bývá hlavním kritériem pro určení správné pádové funkce kontext. To platí zejména o 1. a 2. deklinaci, naproti tomu 3. deklinace je po této stránce — i přes nedostatky mykénské ortografie — tvarově výraznější. Vzhledem k tomu, že konsonantické kmeny 3. deklinace jsou zároveň z hlediska kmenových typů nejrozmanitější, rozhodli jsme se právě je v tomto článku podrobit důkladné analýze. Jazykový materiál k tomuto rozboru je vzat z Chadwickova indexu mykénských slov v *Documents in Mycenaean Greek*², Cambridge 1973, str. 525—594, přičemž jsme při třídění vybraných slov do jednotlivých kmenových typů vypustili výrazy, které se nám jevily jako značně problematické ať už vzhledem k své obsahové interpretaci, či s ohledem na možnosti svého zařazení mezi jména 3. deklinace. Mimoto z vlastních jmen, zvláště vlastních jmen osobních, jsme u každého kmenového typu pořizovali vždy pouze reprezentativní výběr deklinačně nejpozoruhodnějších výrazů. Druhotnými pomůckami byly pro nás různé mykénologické gramatické studie, zčásti ovšem již značně zastaralé; to platí zejména o jediném dosud vyšším gramatickém díle obsahujícím na svou dobu úplná mykénská jmenná paradigmata, *A Tentative Grammar of Mycenaean Greek*, Göteborg 1960, od E. Vilborga.

A. Kmeny zakončené na explozívu

1. Kmeny labiální — zatím bez dokladů

2. Kmeny dentální

a-te-mi-to	PY Es	650	<i>Artemitos</i> , srov. att. Ἄρτεμις, -ιδος, gen. sg. dór. Ἀρταμειτος	
a-te-mi-te	PY Un	219	<i>Artemitei</i>	dat. sg.

ko-ru	KN Sk	8100	+ ¹	<i>korus</i> , srov. <i>κόρυς</i> „přílba“	nom. sg.
ko-ru-to	PY Sh	740	+	<i>koruthos</i>	gen. sg.
ko-ru-pi	PY Ta	642		<i>korupphi</i> < * <i>-th-phi</i>	instr. pl.
pi-we-ri-di	MY Oe	103		<i>Piweridi</i> , srov. <i>Πιερίδες</i> (ženské jméno, snad ethnického rázu)	dat. sg.
pi-we-ri-si	MY Fo	101		<i>Piwerisi</i>	dat. pl.
po-de	PY Ta	641		<i>podei</i> , srov. <i>πούς, ποδός</i> „noha“	dat. sg.
po-da	KN V	1524		<i>po-da</i> ??	ak. sg.??
po-pi	PY TA	642		<i>popphi</i> < * <i>pod-phi</i>	instr. pl.
po-ru-po-de ²	PY Ta	722		<i>polupodei</i> , srov. <i>πολύπους</i> „chobotnice“	dat. sg. [instr.] ³
qe-to-ro-po-pi	PY Ae	134	+	<i>k^wetropopphi</i> , srov. <i>τετράπους</i> „čtyřnohý“, „čtyřnožec“	instr. pl.
ri-ta	KN L	594	+	<i>lita</i> „plátěný?“, srov. hom. ak. sg. <i>λίτα</i> od <i>λίς</i> „plátno“	nom. pl. n. [adj. ?]
ti-ri-po	PY Ta	641	+	<i>tripōs</i> , srov. <i>τρίπους</i> „trojnožka“	nom. sg.
ti-ri-po-de	PY Ta	641		<i>tripode</i>	nom. du.
wa-na-ka ⁴	KN Vc	73		<i>wanax</i> < * <i>-kts</i> , srov. <i>ἄναξ</i> „pán“	nom. sg.
	PY Na	334	+		
]wa-na-ka-to	PY La	622		<i>wanaktos</i> ?	gen. sg.?
wa-na-ka-te	KN Ga	675		<i>wanaktei</i>	dat. sg.
	PY Un	2	+		
wa-na-ke-te	PY Fr	1215		(varianta k wa-na-ka-te?)	

K dentálním kmenům zřejmě patří i ne dost jasný výraz *du-ma* s variantou *da-ma*, jenž bývá spojován s homérským *δάμαρ, -ερος* „manželka“, „žena“, ale jehož mykénský význam, spojený asi nějak s vladařovým palácovým hospodářstvím, nám zatím uniká:

du-ma	KN C	1030	+		nom. sg.
	PY An	192			
]du-ma-ti	PY On	300			dat. sg.
du-ma-te	PY Jn	829			nom. pl.
da-ma-te	PY En	609		<i>damartes</i>	nom. pl.
me-ri-da-ma-te	PY An	39		<i>melidamarte</i> ?	nom. du.
me-ri-da-ma-te	PY An	207		<i>melidamartes</i> ?, srov. <i>μέλι</i> „med“, tedy asi „dohližitelé nad medem“	nom. pl.
me-ri-du-ma-te	KN X	1045?		<i>melidumartes</i> ? (varianta?)	nom. pl.
	PY An	39	+		
me-ri-du-ma-si	PY Fn	867		<i>melidumarsi</i>	dat. pl.
po-ro-du-ma-te	PY Fn	50	+	<i>-damarte</i> ?	dat. sg.
po-ru-da-ma-te	PY An	39		<i>-damartes</i> ?	nom. pl.

Srov. i některé další více či méně bezpečné doklady dentálních kmenů: *ka-ra-a-pi* PY *krāapphi* nebo *karaapphi* < **-at-phi*, srov. *κάρη, καρήατος* nebo *κράατος* „hlava“ (instr. pl.), podobně i málo jasná složenina *se-re-mo-*

¹ Znaménko + za citovaným místem udává, že uvedený tvar je doložen v téže lokalitě na více místech.

² Postpozitivní spojku *-qe* *k^we* u tohoto i u jiných výrazů zpravidla neregistrujeme.

³ Jde o dat. sg. s instrumentálním významem.

⁴ Dále i *pe-re-ku-wa-na-ka* PY Va 15 *Presquwanax* (vl. jméno); srov. *πρέσβος* „stařec“.

ka-ra-a-pi PY (instr. pl.). Dále pak ka-ti PY *kāthis?*, srov. *κηθίς* „nádoba na hraní v kostky“ (nom. sg.); ke-ki PY (nom. sg.), ke-ki-de PY+ (nom. pl.),]ke-ki-do PY (gen. pl.) — s nejistou etymologií i významem; ke-re KN+ *Krēs?* „Krétan“, srov. *Κρής*, ke-re-te PY *Krētes* (nom. sg. a pl.); ko-no-ni-pi KN, PY *kononipphi*, srov. *κανονίς* „prut [jako ozdoba]“ (instr. pl.); me-ri KN *melí*, srov. *μέλι* „med“; sa-pi-de PY, MY+ *sarpides*, srov. *σαρπίς* „dřevěná schránka“ (nom. pl.);⁵ to-qi-de PY+ *torkwīdei* „ve spirále“, srov. *τρέπω* „obracím“ (dat. sg. v instr. významu); wo-na-si KN *woinassi* <* *-dsi*, srov. *οἰνάς* „vinná réva“ (dat. pl. v lok. významu, „ve vinohradech“); nejasný je způsob tvoření dativu plurálu skrývajícího se pod nejasným čtením wo-no-wa-ti-si PY+ *woinowa(s)tisi*. Význam adjektiva má zřejmě dvojice tvarů ne-ki-ri-de KN+ (nom. pl.) a ne-ki-ri-si KN (dat. pl.), ráz ženského ethnika nebo adjektiva pak trojice ka-pa-ra₂ KN (nom. sg.), ka-pa-ra₂-de PY (nom. pl.), ka-pa-ra₂-do PY (gen. pl.), dativ ženského osobního jména se skrývá v tvaru i-te-we-ri-di MY — aniž jsme ve všech těchto i některých dalších případech s to uvést přesné fonetické znění uvedených lineárních výrazů.⁶

Jak je vidět z předešlého výkladu, v mykénštině máme zastoupeny všechny tři řecké dentály, neznělou, znělou i neznělou aspirovanou.

3. Kmeny velární

a-pu-ke	PY Sb 1315	<i>ampukes</i> nebo <i>ampukei</i> , srov. <i>ἄμπυξ</i> „kruh, čelenka“	nom. pl. nebo dat. sg. (instr.) nom. pl. fem. (adj.)
a-na-pu-ke	PY Sb 1315	<i>anampukes</i> „bez čelenky“	nom. pl. fem. (adj.)
ka-ru-ke	PY Fn 187 +	<i>kārukei</i> , srov. <i>κήρυξ</i> „hlasatel“	dat. sg.
o-nu-ka	KN Ld 584 +	<i>onuk(h)s</i> , <i>onux</i> , srov. <i>ὄνηξ</i> „nehet, dráp“	nom. sg.
o-nu-ke	KN Ln 1568 +	<i>onukhes</i> nebo <i>onukhei</i>	nom. pl. nebo dat. sg. (instr.)
po-ki-ro-nu-ka	KN Ld 579 +	<i>poikil-onuka?</i> „s pestrými drápký“	nom. pl. neutr. (adj.)
re-u-ko-nu-ka	KN Ld 571 +	<i>leuk-onukha</i> „s bílými drápký“	nom. pl. neutr. (adj.)
pa-wo-ke	PY Aa 796 +	<i>pan-worges</i> , srov. <i>πᾶς</i> „celý“ + * <i>werg-</i> „práce“	nom. pl. fem. (adj.)
pa-wo-ko	PY Ad 691	<i>pan-worgōn</i>	gen. pl. fem. (adj.)

⁵ Nepatří sem však sa-pi-da PY.

⁶ Sem asi patří i nominativy singuláru některých ženských jmen na *-is*, jako mu-ti-ri PY *Murtilis*, srov. *Μούριλις*, tu-ri-a-ti PY *Thuriātis?*, srov. *Θυρεάτις*, pokud ovšem skutečně jde o dentální kmeny. Totéž platí o výraze te-mi KN V 280, interpretovaném dnes zpravidla jako *termis* „hranice“, srov. *τέρμις-πός* Hesych. a *τερμίεις* (starší interpretace *themis* „právo“, srov. *θέμις*, neodpovídá kontextu tabulky).

pe-ri-ke	MY Ue	611	<i>pelikes</i> , srov. <i>πέλιξ</i> „číše“	nom. pl.
po-ni-ke	PY Ta	722	<i>phoinikei</i> , srov. <i>φοίνιξ</i> „palma“	dat. sg. (instr.)
po-ni-ki-pi	PY Ta	714	<i>phoinikhphi</i> < * <i>k-phi</i>	instr. pl.
to-ra-ke ⁷	PY Sh	736 +	<i>thōrākes</i> , srov. <i>θώραξ</i> „krunyč“	nom. pl.

I u velárních kmenů jsou tedy doloženy všechny tři velární explozívy. Pádové bohatství tu není příliš velké, překvapuje však několik zajímavých dokladů adjektiv, odvozených od substantiv nacházejících se většinou na týchž nebo příbuzných tabulkách [a-na-pu-ke *anampukes* od a-pu-ke *ampukes*, po-ki-ro-nu-ka a re-u-ko-nu-ka od o-nu-ka, pa-wo-ke a pa-wo-ko od kmene *werg-/worg-*, doloženém např. v řec. *ἔργον* „práce, dílo“; pa-wo-ko je zároveň cenný doklad genitivu plurálu, po-ki-ro-nu-ka a re-u-ko-nu-ka jsou ojedinelé adjektivní doklady nominativu plurálu neutra].

4. Kmeny labiovelární

ke-ni-qa	KN Ws	8407	<i>khernik^{ws}</i> < * <i>g^{ws}</i> , srov. <i>χέρνιπ</i> „voda na ruce“	nom. sg. nebo ak. sg.
		nebo	<i>khernig^{wa}</i>	

Jde o jediný doklad apelativa, jehož kmen končí na labioveláru. Máme-li tu opravdu co činit s nominativem singuláru, jak se často soudí, šlo by o grafické vyjádření souhláskové skupiny *k^{ws}* pomocí znaku QA, podobně jako ve *wanak(t)s* je souhláskové spojení *kts*, či spíše asi již pouhé *ks*, vyjádřeno pomocí znaku KA; dodejme, že stejným znakem KA je zachycováno i koncové *k(h)s* v *onuk(h)s* (srov. tedy KE-NI-QA ~ WA-NA-KA ~ O-NU-KA).

Po předcházejícím o se však zřejmě souhlásková skupina *k^{ws}* vyjadřovala pomocí znaku QO, např. ve vlastním jméně *Aithiok^{ws}*.⁸

a ₃ -ti-jo-qo	PY Eb	846 +	<i>Aithiok^{ws}</i> , srov. <i>Αἰθίορες</i>	nom. sg.
a ₃ -ti-jo-qo	PY En	74 +	<i>Aithiok^{ws}</i>	gen. sg.
a ₃ -ti-jo-qe	PY Eo	247	<i>Aithiok^{wei}</i>	dat. sg.

Paradigmata dentálních, velárních a labiovelárních kmenů^{6a}

Typ *Artemis*, -*itos* (dent.)
korus, -*uthos* (dent.)
tripōs, -*odos* (dent.)

Typ *onux*, -*khos* (vel.)
khernik^{ws}, -*g^{ws}* (labiovel.)

Nom. sg.	ti-ri-po	<i>tripōs</i>	o-nu-ka	<i>onuk(h)s</i> , <i>onux</i>
Gen. sg.	ti-ri-po-do	<i>tripodos</i>	o-nu-ko	<i>onukhos</i>
Dat. sg.	ti-ri-po-de	<i>tripodei</i>	o-nu-ke	<i>onukhei</i>
	(pi-we-ri-di	<i>Piweridi</i>)		

⁷ Srov. i mužské jméno to-ro-wi PY + (nom.), to-ro-wi-ko PY (gen.), to-ro-wi-ka PY (nom. ? = *-iks?*; srov. výše o-nu-ka *onuks*).

⁸ Srov. snad i vlastní jméno po-ki-ro-ko PY +, pod nímž se skrývá buď *Poikilok^{ws}* (3. deklinace) nebo *Poikilōk^{ws}* (2. deklinace).

^{6a} Paradigmata mají ráz více či méně pravděpodobných schémat, nerozlišujeme tu tvary doložené od nedoložených; méně jisté formy doprovázíme otázníky.

Ak. sg.	ti-ri-po-da	<i>tripoda</i>	o-nu-ka	<i>onukha</i>
Nom. du.	ti-ri-po-de	<i>tripode</i>	o-nu-ke	<i>onukhe</i>
Nom. pl.	ti-ri-po-de	<i>tripodes</i>	o-nu-ke	<i>onukhes</i>
Gen. pl.	ti-ri-po-do	<i>tripodōn</i>	o-nu-ko	<i>onukhōn</i>
Dat. pl.	ti-ri-po-si	<i>triposi</i>	o-nu-ki-si?	<i>onuk(h)si</i>
Ak. pl.	ti-ri-po-da	<i>tripodas</i>	o-nu-ka	<i>onukhas</i>
Instr. pl.	ti-ri-po-pi	<i>tripopp̄hi</i> <*-pod-phi	o-nu-ki-pi (po-ni-ki-pi)	<i>onukhphi</i> <i>phoinikhphi</i> <*-nikphi)
N./A. pl. neutra (adj.)	ri-ta	<i>līta?</i>	-o-nu-ka	- <i>onukha</i>

Typ *wanax*, *-ktos* (smíšený typ dentálně-velární)

Nom. sg.	wa-na-ka	<i>wanaks, wanax</i>	<*- <i>kt̄s</i>
Gen. sg.	wa-na-ka-to	<i>wanaktos</i>	
Dat. sg.	wa-na-ka-te	<i>wanaktei</i>	
Ak. sg.	wa-na-ka-ta	<i>wanakta</i>	
Nom. du.	wa-na-ka-te	<i>wanakte</i>	
Nom. pl.	wa-na-ka-te	<i>wunaktes</i>	
Gen. pl.	wa-na-ka-to	<i>wanaktōn</i>	
Dat. pl.	wa-na-ka-si?	<i>wanaksi?</i> <*- <i>kt̄si</i>	
Ak. pl.	wa-na-ka-ta	<i>wanaktas</i>	
Instr. pl.	wa-na-ka-pi	<i>wanakhphi?</i> <*- <i>kt̄phi</i>	

Deklinační typy kmenů na explozivy jsme tu uspořádali poněkud netradičně. Do první skupiny jsme zařadili všechna jména končící na dentálu; v nich před. koncovým *-s* předchází samohláska, neboť kmenové *t*, *d*, *th* se tu asimilovaly k následujícímu *s* a poté zmizelo (ti-ri-po **tripōd-s* > **tripōss* > *tripōs*). Podobný asimilační vývoj nastal u tohoto typu i v dativu plurálu (**pod-si* > **possī* > *posi*) a v analogické rovině i v instrumentálu plurálu (**pod-phi* > > *popphi*).

Jinak je tomu u druhého typu. Zde se velára, resp. labiovelára, spojovala s následujícím *-s* v neznělé souhláskovou skupinu *k(h)s*, *kʷs*, která se zpravidla zachycovala grafikou KA, QA s „mrtvým vokálem“ A.⁹ Analogicky se pravděpodobně kombinovala velára, příp. labiovelára, s příponou *-si* i v dativu plurálu, zatím ovšem u tohoto typu nedoloženém (o-nu-ki-si *onuk(h)si*, po-ni-ki-si *phoiniksi*), a zřejmě i s příponou *-phi* v instrumentálu plurálu (o-nu-ki-pi *onukhphi*, po-ni-ki-pi *phoinikhphi* < **phoinikhphi*). Všechny tři uvedené pády mají tedy u tohoto typu grafiku o jednu slabiku delší, než je tomu u prvního typu (navíc je tu vždy jeden znak K-ové, příp. Q-ové řady):

⁹ Ale srov. i grafiku QO u typu a₃-ti-jo-qo (viz výše na str. 202).

I. ti-ri-po *tripōs*
 ti-ri-po-si *triposi*
 ti-ri-po-pi *tripopp̄hi*

II. ke-ni-qa *khernik^{ws}* < **-g^{ws}* II. o-nu-ka *onuk(h)s*
 ke-ni-qi-si *khernik^{ws}i* < **-g^{ws}i* o-nu-ki-si *onuk(h)si*
 ke-ni-qi-pi *khernik^{wh}phi* < **-g^{wh}phi* o-nu-ki-pi *onuk(h)phi*

Přítom se k tomuto druhému velárně-labiovelárnímu typu v uvedených třech pádech řadí i výrazy typu wa-na-ka *wanak(t)s*, náležející od původu k dentálním kmenům. V nich bylo totiž již v mykénštině kmenové *t* uvnitř vícečlenné souhláskové skupiny *-kts-*, *-ktph-* eliminováno, takže se takovéto výrazy chovaly zřejmě v nominativu singuláru a v dativu i instrumentálu plurálu stejně jako typ o-nu-ka *onuk(h)s* a ke-ni-qa *khernik^{ws}*. V ostatních pádech typu wa-na-ka *wanak(t)s* máme ovšem zachovanou celou souhláskovou skupinu *-kt-* (wa-na-ka-to, wa-na-ka-te). Proto jsme také v našich paradigma-tech uvedli typ wa-na-ka jako zvláštní smíšený skloňovací typ.

Pokud jde o jednotlivé pádové přípony, je třeba poukázat u prvního typu na doložené dvě varianty dativu singuláru, totiž častější dativní *-ei* (ti-ri-po-de *tripodei*) a méně časté lokativní *-i* (pi-we-ri-di *Piweridi*). A v instrumentálu plurálu je mezi oběma základními skloňovacími typy rozdíl v tom, že kdežto u prvního typu dochází k asimilaci pouze podle místa artikulace (**pod-phi* > *popphi*) a výslednou koncovkou je tu *-pphi*, je u druhého typu výslednou koncovkou *-kphi* s aspirovanou velárou *kh*, která vznikla přizpůsobením k následujícímu *ph* (např. po-ni-ki-pi **phoinik-phi* > *phoinikh-phi*), a totéž platí i o typu smíšeném.

5. Střední *m̄(t)*-kmeny

a-mo	KN Sg 1811	(h)armo „kolo“, srov. ἄρμα „vůz“	nom. sg.
a-mo-ta	KN So 4437 + PY Sa 790	(h)armota	nom. pl.
a-mo-te	KN So 4442	(h)armote	nom. du.
a-mo-si	PY An 1282	(h)armosi	dat. pl.
e-ka-ma-te	PY Ta 642	ekhmatei, srov. ἔχμα „držadlo, podpora“	dat. sg. (instr.)
e-ka-ma-pi	PY Ta 713 +	ekhmapphi	instr. pl.
pe-ma	KN E 1569 + PY Er 312 +	sperma, srov. σπέρμα „semeno“	nom. sg.
pe-mo	PY Eb 846 +	spermo (variantní tvar)	nom. sg.

Srov. i další doklady, zvl. trojici nominativů plurálu na téže tabulce:

e-ma-ta	PY Ub 1318	(h)ermata „tkanice?“ srov. ἔρμα „náušnice“ od εἶρω „řadím, navlékám“	nom. pl.
we-ru-ma-ta	PY Ub 1318	welūmata, srov. εἶλυμα „obal“	nom. pl.
wo-ro-ma-ta	PY Ub 1318	wlōmata „košíky?“, srov. λῶμα „okraj, lem“	nom. pl.

Dále pak asi i ka-ra-ma-to KN *klasmatōn*, srov. κλάσμα „úloemek“ (gen. pl.?)¹⁰ a po-ka-ma-ta PY *pos(i)-ktāmata?* „přídavný majetek“, srov. πός +

¹⁰ Snad sem patří i ke-ma-ta KN *kermata*, srov. κέρμα „kus“ (nom., ak. pl.).

+ *κτῆμα* „majetek“ (nom. pl.). Zřejmě sem patří jako dat. plur. i výraz *de-ma-si*, ale jeho identifikace se slovem *δέμα*, *-ατος* je dnes pokládána za nepravděpodobnou. Rovněž starší interpretace výrazu *e-to-ro-qa-ta* KN jako *entrop(p)ata*, *enstrophata* je málo jistá; pravděpodobně jde o osobní mužské jméno patřící k *a*-kmenům.

Paradigmata *mṗ(t)*-kmenů

Varianta <i>sperma</i> , <i>-atos</i>			Varianta <i>spermo</i> , <i>-otos</i>	
Nom. sg.	<i>pe-ma</i>	<i>sperma</i>	<i>pe-mo</i>	<i>spermo</i>
Gen. sg.	<i>pe-ma-to</i>	<i>spermatos?</i>	<i>pe-mo-to</i>	<i>spermosos?</i>
Dat. sg.	<i>pe-ma-te</i>	<i>spermatei</i>	<i>pe-mo-te</i>	<i>spermotei</i>
Ak. sg.	<i>pe-ma</i>	<i>sperma</i>	<i>pe-mo</i>	<i>spermo</i>
Nom. du.	<i>pe-ma-te</i>	<i>spermate</i>	<i>pe-mo-te</i>	<i>spermote</i>
Nom. pl.	<i>pe-ma-ta</i>	<i>spermata</i>	<i>pe-mo-ta</i>	<i>spermota</i>
Gen. pl.	<i>pe-ma-to</i>	<i>spermatōn</i>	<i>pe-mo-to</i>	<i>spermotōn</i>
Dat. pl.	<i>pe-ma-si</i>	<i>spermasi</i>	<i>pe-mo-si</i>	<i>spermosi</i>
Ak. pl.	<i>pe-ma-ta</i>	<i>spermata</i>	<i>pe-mo-ta</i>	<i>spermota</i>
Instr. pl.	<i>pe-ma-pi</i>	<i>spermapphi</i>	<i>pe-mo-pi</i>	<i>spermopphi</i>

Z analýzy jazykového mykénského materiálu plyne, že v mykénštině máme u *mṗ(t)*-kmenů co činit se dvěma střídnicemi za původní slabikotvorné *m*, jednak s *a*, a jednak s *o*. V alfabeticke řečtině je doložen pouze typ *sperma*, *-atos*, ale u jiných dokladů slabikotvorného *m* se setkáváme s podobným kolísáním i v různých řeckých dialektch klasické doby: Zatímco íónské a dórské dialekty mají za slabikotvorné *m* zpravidla *a*, objevuje se v aiolských a arkadokyperských dialektch v téže situaci velmi často *o* (srov. např. ark. *ἡκοτόν* s íón.-att. a dór. *ἐκατόν*).

Pádové přípony jsou u obou variant stejné a v podstatě platí o nich totéž, co tu bylo řečeno o základním skloňovacím typu dentálních kmenů (typ *tripōs*) — až ovšem na to, že *mṗ(t)*-kmeny jsou výlučně jen neutra.¹¹

6. *Nt*-kmeny (substantiva)

<i>a-di-ri-ja-te</i>	PY Ta 707	<i>andriantei</i> , srov. <i>ἀνδραῖς</i> „obraz, socha, postava“	dat. sg. (instr.)
<i>a-di-ri-ja-pi</i>	PY Ta 708 +	<i>andriamphi</i> < * <i>-ant-phi</i>	instr. pl.
<i>e-re-pa</i>	KN Sd 4412 PY Va 482	<i>elephans</i> , srov. <i>ἐλέφας</i> „slon, slonovina“	nom. sg.
<i>e-re-pa-to</i>	KN V 684 PY Sa 793	<i>elephantos</i>	gen. sg.
<i>e-re-pa-te</i>	KN Sd 4401 + PY Ta 642 +	<i>elephantei</i>	dat. sg. (instr.)
<i>e-re-pa-ta</i>	KN Og 7504	<i>elephanta</i>	ak. sg. ?
<i>ke-ro-te</i>	KN B 800 PY Jn 881	<i>gerontes</i> , srov. <i>γέρον</i> „stařec“	nom. pl.
<i>ke-ro-ta</i>	KN Ld 785 +	<i>geronta</i> — ve významu adjektiva „starý“	nom. pl. neutra (adj.)

¹¹ Srov. i smíšené sklonění na str. 220 n.

re-wo	KN Xd 7663	<i>Lewōn</i> , srov. <i>λέων</i> „lev“ – jako vlastní jméno „Lev“	nom. sg.
re-wo-pi	PY Ta 708	<i>lewomphi</i> < * <i>lewont-phi</i>	instr. pl.

Mimořádně zajímavé je i paradigma vlastního jména

qa-ra ₂	PY An 192	<i>K^wallans?</i> , srov. <i>Πάλλας</i>	nom.
qa-ra ₂ -te	PY An 7 + TH Of 38	<i>K^wallantei?</i>	dat.
qa-ra ₂ -tō-de	TH Of 37	<i>K^wallantos-de</i> „do domu K ^w allantova“	gen. + -de

Viz dále i te-ra-po-ti KN F 193 *Theraponti* (vl. jméno); srov. *θεράπων* „sluha“ (dat.).¹²

Paradigmata *nt*-kmenových substantiv

Typ <i>elephans</i> , -antos			Typ <i>lewōn</i> , -ontos	
Nom. sg.	-a	-ans < *-ants	-o?	-ōn?
Gen. sg.	-a-to	-antos	-o-to	-ontos
Dat. sg.	-a-te	-antei	-o-te	-ontei
Ak. sg.	-a-ta	-anta	-o-ta	-onta
Nom. du.	-a-te	-ante	-o-te	-onte
Nom. pl. m./f.	-a-te	-antes	-o-te	-ontes
Gen. pl.	-a-to	-antōn	-o-to	-ontōn
Dat. pl.	-a-si	-ansi < *-antsi	-o-si	-onsi < *-ontsi
Ak. pl. m./f.	-a-ta	-anta	-o-ta	-onta
Instr. pl.	-a-pi	-amphi < *-antphi	-o-pi	-omphi < *-ontphi

Z uvedených pádových koncovek nejsou všechny stejně zaručené. Nominativ singuláru typu *lewōn* s *ōn* je rekonstruován podle alfabetické řectiny (*λέων* proti *ἐλέφας*), a i když jde o rekonstrukci pravděpodobnou, nelze tu a priori vyloučit ani jiné zakončení, např. sigmatické. Naproti tomu u typu *elephans* je nanejvýš pravděpodobné jak zakončení *-ans* v nominativu singuláru a *-ansi* v dativu plurálu, tak i v instrumentálu plurálu koncovka *-amphi*, v níž se muselo nutně časem změnit původní *-antphi*.

Nt-kmenová adjektiva a participia

a) Typ *pans*, *pansa*, *pan* (+ participia aoristu akt.)

(to-so-pa)	PY Ja 749 +	(<i>tossoa</i>) <i>pans</i> , srov. <i>πᾶς</i> „celý“, „všechn“	nom. sg. m.
pa-tō[PY Ed 411	<i>pantos?</i>	gen. sg. m./n.
pa-te	KN B 1055	<i>pantes</i>	nom. pl. m.
pa-ta	KN C 917	<i>panta</i>	nom. pl. n.
pa-si	KN Fp 1 +	<i>pansi</i>	dat. pl.
pa-sa	KN X 8109	<i>pansa</i>	nom. sg. f.
ku-su-pa	KN Fh 367	<i>ksumpan</i> , srov. <i>ξύμας</i>	nom. sg. n.
ku-su-pa-ta	KN Dp 699	<i>ksumpanta</i>	nom. pl. n.

¹² Ale např. i i-na-o PY, MY + (nom.), i-na-o-te MY (dat.).

V mykénštině máme zatím doloženo jediné participium aor. akt.:

a-ke-ra ₂ -te	PY Vn 493	<i>agērantes</i> , srov. ἀγείρω „sbíráám“, nebo <i>angēlantes</i> , srov. ἀγγέλλω „oznamuji“ ¹³	nom. pl. m.
b) Typ <i>ekhōn</i> , <i>-onsa</i> , <i>-on</i> (vesměs participia prézentu a futura akt.)			
a-pe-o	KN V 117? PY An 18	<i>ape(h)ōn</i> , srov. hom. ἀπεών „jsoucí vzdálen“	nom. sg. m.
a-pe-o-te	KN B 823 PY An 724	<i>ape(h)ontes</i>	nom. pl. m.
a-pe-a-sa	KN Ak 615 +	<i>ape(h)assai</i> < * <i>ap-esp̄t-jai</i> , srov. ark. εασσα	nom. pl. f.
de-me-o-te	PY An 35	<i>deme(h)ontes</i> , part. fut. od δέμω „stavím“	nom. pl. m. (fut.)
e-o	PY Ep 613	<i>e(h)ōn</i> , srov. hom. εών „jsoucí“	nom. sg. m.
e-o-te	KN B 823 +	<i>e(h)ontes</i>	nom. pl. m.
e-ko	KN Sc 226 +	<i>ekhōn</i> , srov. ἔχων „mající“	nom. sg. m.
e-ko-te	PY Aq 64 +	<i>ekhontes</i>	nom. pl. m.
e-ne-o	KN As 625	<i>ene(h)ōn</i> , srov. hom. ἐνεών „jsoucí v něčem“	nom. sg. m. nebo n.
e-pi-zo-ta	KN Ra 984 +	<i>epizonta</i> ??, srov. ἐπιζώντα „žijící“	nom. pl. n.
é-ḡo-te	PY An 615 +	<i>hek^wontes</i> , srov. ἔπομαι „následuji“	nom. pl. m.
i-jo	KN V 1523 ¹⁴	<i>iōn</i> ?, srov. ἰών „jdoucí“	nom. sg. m.
i-jo-te	KN B 7041 + PY An 1	<i>iontes</i> „kdož jdou“	nom. pl. m.
ki-ri-jo-te	MY An 657 KN Da 1163 +	??	nom. pl. m.?
o-pe-ro	PY Ep 613 +	<i>ophēlōn</i> , srov. ὀφείλων „dlužící“	nom. sg. m.
o-pe-ro-sa	PY Ep 704 +	<i>ophēlonsa</i>	nom. sg. f.
o-pe-ro-ta	PY An 724	<i>ophēlonta</i>	ak. sg. m.
o-pe-ro-te	PY An 724 +	<i>ophēlontes</i>	nom. pl. m. (nebo i ak.?)
[?qa-si]-re-wi-jo-te	PY Aq 64	<i>g^wasilēwontes</i> , srov. βασιλεύοντες „kralující“	nom. pl. m.
wo-zo	PY Eb 862	<i>wordzōn</i> , srov. ἔρδω „díním“	nom. sg. m.
wo-zo-te	PY Ep 539 PY Ed 236	<i>wordzontei</i> <i>wordzontes</i>	dat. sg. m. nom. pl. m.
we-ka-sa[KN Ai 1037	<i>wekassa(i)l</i> < * <i>wekp̄t-j̄s̄-jai</i> , srov. εκούσα „ráda“	nom. sg. f. nebo nom. pl. f.

Feminina *nt*-ových participií a adjektiv mívají plný stupeň *o*-ový (*o-pe-ro-sa*) anebo nulový stupeň, jehož někdejší slabikotvorné *ŋ* je již vystřídáno *a*-ovou střídnicí (*a-pe-a-sa* < **ap-esp̄t-j̄s̄-jai*; *we-ka-sa[* < **wekp̄t-j̄s̄-jai*).

¹³ Provedení prvního náhradního dloužení typu *esmi* > *ēmi* je v mykénštině pravděpodobné, i když ne zcela bezpečně prokazatelné; srov. A. Bartoněk, Compensatory Lengthening in Mycenaean, Atti e memorie del 1° congresso internazionale di micenologia, t. II, Roma 1968, str. 757nn.

¹⁴ Táž grafická forma v MY An 102 skrývá zřejmě pod sebou substantivum (*h)ios* „syn“, srov. υἱός.

c) Výrazy tvořené sufixy *-went-/-wont-*c¹/ Typ *termidwens*, *-wessa*, *-wen* (sufix *-went-*; adj. s významem „opatřený něčím“)

mi-to-we-sa	KN Sd 4407 +	<i>miltowessa</i> , <i>-ai</i> , srov. <i>μίλος</i> „sufix“, tedy „rudě natřený“	nom. sg. nebo pl. fem.
mi-to-we-sa[-e]	KN Sd 4404	<i>miltowessa(i)</i> [en]	nom. sg./pl. fem.
o-da-ke-we-ta	KN Sg 1811 +	<i>odakwenta</i> „zubatý“, srov. <i>ὀδούς</i> „zub“	nom. pl. n.
o-da-ku-we-ta	KN So 4435	<i>odakwenta</i>	nom. pl. n.
o-da-tu-we-ta	KN So 894	<i>odatwenta</i> (varianta k <i>odakwenta</i>)	nom. pl. n.
o-da-*87-ta	KN So 4430	<i>odatwenta</i>	nom. pl. n.
te-mi-dwe	KN So 894	<i>termidwen</i> , srov. <i>τερμίδεις</i> „obroubený“	nom. sg. n.
te-mi-de-we-te	PY Sa 1266	<i>termidwente</i>	nom. du.
te-mi-dwe-te	KN So 4437	<i>termidwente(s)</i> ?	nom. du. nebo pl.
[te]-mi-we-te	KN Sg 1811	<i>termi(d)wente</i> ?	nom du. nebo pl.
te-mi-dwe-ta	KN So 894 + PY Sa 791 +	<i>termidwenta</i>	nom. pl. n.

Srov. dále *au-de-we-sa/-qe*/PY (nom. sg. f.); *e-ti-we* PY *ertiwen*?, srov. *ἔρις* [jméno rostliny] (nom. sg. n.); *i-to-we-sa* PY *histowessa* (nom. sg. f.); *ku-pa-ro-we* PY *kupairowen*, srov. *κύπερος* „kyperos“ [jméno rostliny] (nom. sg. n.); *ko-ro-no-we-sa* PY *korōnowessa*, srov. *κορώνός* „ohnutý, zakroucený“ (nom. sg. f.); *pa-ko-we* PY *sphakowen*, srov. *σφάκος* „šalvěj“ (nom. sg. n.); *pe-de-we-sa* PY *pedwessa*, srov. *πούς* „noha“ (nom. sg. f.); *pe-ne-we-ta* KN *sphēnwenta*, srov. *σφήν* „klín“ (nom. pl. n.), *pe-ne-we-te* *sphēnwente*? (nom. du.); *pi-ti-ro-we-sa* PY *ptilowessa*?, srov. *πίλον* pero, (ptačí) křídlo (nom. sg. f.); *to-qi-de-we-sa* PY *torkwidwessa*, srov. *τρέπω* „obracím“, tedy asi „spirálovitý“ (nom. sg. f.); *wo-do-we wordowen*, srov. *ῥόδον* „růže“ (nom. sg. n.); *wo-ra-we-sa* KN (nom. sg. f.).¹⁵

Adjektivní *nt*-kmeny se objevují i v osobních mužských jménech, jako

ko-ma-we	PY An 519 +	<i>Komāwens</i> , srov. <i>κομήεις</i>	nom. sg.
ko-ma-we-to	KN Dk 920 +	<i>Komāwentos</i>	gen. sg.
ko-ma-we-te	KN C 913 + PY Cn 925	<i>Komāwentei</i>	dat. sg.

Srov. podobně i *a₃-ta-ro-we* KN, PY *a-ta-ro-we* PY *Aithalowens*, srov. místní jméno *Αἰθαλόεις* (nom. sg.), *ke-ro-we* PY, *qo-we* PY, *re-qo-we* PY aj.

c²/ Typ *Salinwons*, *-wontos* (sufix *-wont-*; místní jména)

a ₂ -pa-tu-wo-te	PY Cn 599	<i>-wontei</i>	dat. sg. [lok.]
a ₂ -ru-wo-te	PY An 657	<i>Halwontei</i> , srov. <i>Ἄλοῦς</i> v Arkadii	dat. sg. [lok.]
e-ri-no-wo	PY N _a 106	<i>-wons</i> < <i>*-wonts</i>	nom. sg.

¹⁵ Srov. i *o-wo-we* PY Ta 641, jež buďto patří sem [*ow(w)owens* „opatřen uchy“] nebo spíše k *s*-kmenům [*oiw-owēs* „s jedním uchem“; srov. str. 212].

e-ri-no-wo-to	PY Eq 213	-wontos	gen. sg.
e-ro-no-wo-te	PY Cn 4 +	-wontei	dat. sg.
			[lok.]
ne-do-wo-te	PY Cn 4	Nedwontei, srov. řeku Néδων v Messénii	dat. sg.
			[lok.]
sa-ri-nu-wo-te	PY An 424 +	Salinwontei?, srov. řeku Σελινούς v Trifýlii	dat. sg.
			[lok.]
sa-ri-no-te	PY Vn 130	Salinontei (variantní čtení?)	dat. sg.
			[lok.]
so-ri-no-wo-te	PY Qa 1290	Selinwontei (variantní čtení?)	dat. sg.
			[lok.]

Srov. dále i e-wi-ku-wo-te PY, pa-to-wo-te PY, si-jo-wo-te PY, so-wo-te PY (vesměs dat. sg. v lok. významu).

B. S-kmeny

1. S-kmenová substantiva středního rodu

a-ke-a ₂	PY Vn 130	ange(h)a, srov. ἄγγος „nádoba“	nom. pl.
(ti-mi-to-)a-ke-e	PY Cn 600 +	Th(e)misto-ankehei „v Th(e)- -mistově roklí“, srov. ἄγκος „rokle“	dat. sg.
			[lok.]
(ti-mi-to-)a-ke-i	PY An 661	Th(e)misto-ankehi (varianta)	dat. sg.
			[lok.]
di-pa	KN K 875 +	dipas „nádoba“, srov. δέπας „číše“	nom. sg.
di-pa-e	PY Ta 641	dipa(h)e	nom. du.
(o-pi-)e-de-i	PY An 1281	(opi) hede(h)i „v sídle...“, srov. ἔδος „sídlo“	dat. sg.
			[lok.]
e-ke-a ₂	KN R 1815	enkhe(h)a, srov. ἐγχος „oštěp“	nom. pl.
e-ke-si	PY Jn 829	enkhes(s)i	dat. pl.
]e-ke-pi[KN Wb 5131	enkhesphi	instr. pl.?
ke-ra	KN Ra 984	keras, srov. κέρας „roh“	ak. sg.?
]ke-ra-a	KN K 872	kerah)a	nom. pl.?
ke-ra-e	PY Sa 840	kerah)e?	nom. du.?
ke-ra	PY Eb 416 +	geras, srov. γέρας „čestný dar“	ak. sg.
ke-re-a ₂	PY Ta 641	skeleha, srov. σκέλος „noha, hnát“, zde „noha nábytku“	ak. pl.
o-pe-ro	KN, PY, MY často	ophelos, „dluh“, srov. ὄφελος „užitek“	nom. sg.
o-pe-i	KN B 7034	orehi? „na hoře?“, srov. ὄρος „hora“	dat. sg.?
			[lok.]
pa-wo	KN Ws 8499	pharwos??	nom./ak. sg.
pa-we-a	KN Lc 532 +	pharwe(h)a, srov. φᾶρος „šat“	nom. pl.
pa-we-a ₂	KN Ld 787 + MY Oe 127 +	pharwe(h)a (variantní čtení)	nom. pl.
pa-we-o	KN L 651	pharwe(h)on?	gen. pl.?
pa-we-si	MY Oe 111	pharwes(s)i	dat. pl.
]pa-we-pi	KN L 104	pharwesphi	instr. pl.
qi-si-pe-e	PY Ta 716	k ^w siphe(h)e, srov. ξίφος „meč“	nom. du.
te-me-no	PY Er 312	temenos, srov. τέμενος „podíl půdy“	nom. sg.
te-u-ke-pi	PY Sb 1315	teukhesphi „s nářadím“, srov. τεύχος „zbroj“	instr. pl.

tu-wo	PY Un 219	<i>thuos</i> , srov. <i>θύος</i> „kadidlo“	nom. sg.
tu-we-a	PY Un 267	<i>thue(h)a</i>	ak. pl.
we-to	PY Aq 64 +	<i>wetos</i> , srov. <i>έτος</i> „rok“	ak. sg.
we-te-i-we-te-i	PY Es 644	<i>wete(h)i wete(h)i</i> ¹⁶ „rok co rok, každoročné“	dat. sg. [časově lo- kativní význam]
ze-u-ke-si	PY Ub 1318	<i>dzeuges(s)i</i> , srov. <i>ζεῦγος</i> „sprežení“	dat. pl.

K těmto výrazům se druží i zajímavá místní jména:

e-ra-te-i	PY Cn 608	<i>Elate(h)i</i> „v E.“, srov. <i>Ελάτεια</i>	dat. sg. [lok.]
e-ra-to-de	PY Vn 20	<i>Elatos-de</i> „do E.“	ak. sg. + + <i>-de</i>
e-re-e	PY Xn 442 +	<i>Hele(h)ei</i> „v H.“, srov. <i>Ελος</i>	dat. sg. [lok.]
e-re-i	PY Jn 829	<i>Hele(h)i</i> (variantní čtení)	dat. sg. [lok.]

Podobně i

-a-ke-e	PY Cn 600 +	<i>-anke(h)ei</i> , viz výše pod B 1 sub a-ke-a ₂	dat. sg. [lok.]
-a-ke-i	PY An 661	<i>-anke(h)i</i> , viz výše pod B 1 sub a-ke-a ₂	

Stejného charakteru jsou i dat.-lok. sg. dalších místních jmen, jako a-pe-ke-e PY, a-se-e PY, ka-ro-ke-e PY, ke-e PY, ne-de-we-e PY, po-ti-ja-ke-e PY (a srov. i dat. pl. [po-]tj-a-ke-sj PY), qe-re-me-e PY, qi-ko-we-e KN, ře-ši-we-i PY, te-se-e PY, nebo *56-ko-we-e KN a *56-ko-we-i KN od nom. sg. *56-ko-we KN.

Příslušnost některých dalších tvarů k středním s-kmenům je méně jistá, j. např. dativů plurálu a-re-se-si PY, e-wi-da-si PY, tu-wa-si PY, *34-ke-te-si PY. Srov. i au-de-pi PY (instr. pl.); ka-ma KN, PY + *-mas?* (určitý typ pozemkové držby?), srov. *χαμαί* „na zemi“ (nom.-ak. sg. ?); ko-wo PY Un 718 *kowos?*,¹⁷ srov. hom. *κῶας* „ovčí kůže“ (nom. sg.); ru-de-a₂ PY (nom. pl.)¹⁸.

2. S-kmenová mužská osobní jména

a-pi-me-dē	KN B 801	<i>Amphimēdēs</i> , srov. <i>Ἀμφιμήδης</i>	nom.
	PY Eb 473 +		
a-pi-me-de-o	KN C 911	<i>Amphimēde(h)os</i>	gen.
	PY Cn 655 +		
e-u-me-de	PY Ea 773 +	<i>Eumēdēs</i> , srov. <i>Εὐμήδης</i>	nom.
e-u-me-de-i	PY Fr 1184	<i>Eumēde(h)i</i>	dat.
pe-ri-me-de	PY An 656	<i>Perimēdēs</i>	nom.
pe-ri-me-de-o	PY Aq 64	<i>Perimēde(h)os</i>	gen.
ko-o-ke-ne	MY Oi 701	<i>Koioгенēs?</i> , srov. <i>Κοιογένης</i>	nom.
ko-o-ke-ne-i	MY Oi 703 +	<i>Koiogene(h)i</i>	dat.
da?-jmo-ke-re-we-i	PY Fn 324	<i>Dāmōklewe(h)i</i> ; srov. <i>Δαμοκλήης</i>	dat.
e-u-me-ne	PY Ea 757 +	<i>Eumenēs</i> , srov. <i>Εὐμένης</i>	nom.

¹⁶ Srov. i adverbium za-we-te KN Fh 5451, PY Ma 225 *tāwetes* < **kjā-wetes*, srov. ion. *σῆτες*, att. *τήτες*, dór. *σάτες* „letos“.

¹⁷ Častěji však výraz ko-wo KN +, PY +, MY odpovídá výslovnosti *korwos* a znamená „hoch“; srov. ion. *κόρος*, att. *κόρος*.

¹⁸ Tvar qe-te-a KN Fp 363 však asi k s-kmenům nepatří; jde pravděpodobně o neutrum plur. od adjektiva *kweiteios* „dlužný“.

Srov. dále výraz a-re KN Fp 14+, pokládáný za jméno boha války Area;¹⁹ viz i mužské osobní jméno a-re-i-me-ne *Areimenēs*, resp. a-re-me-ne *Areimenēs* z Théb (nom.). Z dalších osobních mužských jmen uvádíme a-mo-ke-re[-we?] PY *-klewēs* (nom.); a-no-me-de PY *Ano(r)medēs?*, srov. *Ἀνδρομέδης* (nom.); a-o-ri-me-ne PY *A(h)orimenēs?*, srov. ἄος „meč“ + μένος „síla“ (nom.); e-ke-me-de KN *Ekkhemedēs*, srov. žen. jméno *Ἐχμῆδα*; e-ke-ne MY *Engenēs*, srov. ἔγγενής „urozený“ (nom.); e-ti-me-de-i PY *Entimēde(h)i?* (dat.); e-ri-ke-re-we KN *Eriklēwēs* (nom.); eu-wa-re PY *Euwārēs*, srov. *Ἐδῆης* (nom.); ku-ne MY *Kunēs?*, srov. *Κύνης* (nom.); na-u-si-ke-re[-we?] KN *Nausiklewēs?*, srov. *Ναυσικλῆς* (nom.); pa-re KN *Phalēs?*, srov. *Φάλης* (nom.);]ra-ke-re-we[KN *-klewēs?* (nom.); su-ke-re KN (nom.), su-ke-re-o KN (gen.).²⁰

Paradigmata s-kmenů (substantiva)

Typ <i>enkhos</i> , -e(h)os			Typ <i>keras</i> , -a(h)os		
Nom. sg.	e-ko	<i>enkhos</i>	ke-ra	<i>keras</i>	
Gen. sg.	e-ke-o	<i>enkhe(h)os</i>	ke-ra-o	<i>keras(h)os</i>	
Dat. sg.	e-ke-i	<i>enkhe(h)i</i> ²¹	ke-ra-i	<i>keras(h)i?</i>	
	(-e-e)	(-e(h)ei)			
Ak. sg.	e-ko	<i>enkhos</i>	ke-ra	<i>keras</i>	
Nom. du.	e-ke-e	<i>enkhe(h)e</i>	ke-ra-e	<i>keras(h)e</i>	
Nom. pl.	e-ke-a ₍₂₎	<i>enkhe(h)a</i>	ke-ra-a ₍₂₎	<i>keras(h)a</i>	
Gen. pl.	e-ke-o	<i>enkhe(h)on</i>	ke-ra-o	<i>keras(h)on</i>	
Dat. pl.	e-ke-si	<i>enkhes(s)i</i>	ke-ra-si	<i>keras(s)i</i>	
Ak. pl.	e-ke-a ₍₂₎	<i>enkhe(h)a</i>	ke-ra-a ₂	<i>keras(h)a</i>	
Instr. pl.	e-ke-pi	<i>enkhesphi</i>	ke-ra-pi	<i>kerasphi</i>	
Typ <i>Eumēdēs</i> , -e(h)os					
Nom. sg.	e-u-me-de	<i>Eumēdēs</i>			
Gen. sg.	e-u-me-de-o	<i>Eumēde(h)os</i>			
Dat. sg.	e-u-me-de-i	<i>Eumēde(h)i</i>			
Ak. sg.	e-u-me-de-a?	<i>Eumēde(h)a?</i>			

Mezi s-kmenovými deklinačními typy je dobře doložen typ *enkhos*, daleko více mezer máme u typu *keras* (v alfabetské řečtině kolísá tento výraz mezi s-kmeny a t-kmeny). Obě paradigmata se však daří s poměrnou jistotou rekonstruovat, i když ovšem není jisté, do jaké míry se u s-kmenů ještě v mykénštině zachovala střídnice *h* za původní intervokálnícké *s*. Jediným závažným argumentem ve prospěch její alespoň částečné mykénské existence je převládající používání znaku č. 25 [A₂] v koncovce nom./ak. plur. s-kmenů v Pylu a Mykénách, příp. i v Knóssu (a-ke-a₂ PY, e-ke-a₂ KN, ke-re-a₂ PY, pa-we-a₂ KN, MY), jenž v těchto slovech pravděpodobně naznačuje zachovanou starší výslovnost *angeha*, *enkheha*, *skeleha*, *pharweha*. Naproti tomu užívání znaku

¹⁹ Potíž je v tom, že kontext na uvedeném místě vyžaduje dat. sg. a-re-i *Are(h)i*; jediným východiskem je pokládat tvar a-re za písarskou nepřesnost.

²⁰ Ne zcela jistá je interpretace výrazu to-ro KN Dc 5687 jako *Trōs* (nom. sg.) a to-ro-o PY An 519 jako *Trō(h)os* (gen. sg.); srov. *Τρώς* „Trójan“.

²¹ Srov. dále výklad na str. 212.

č. 8 [A] bývá ve stejné situaci (ke-ra-a KN, pa-we-a KN, tu-we-a PY) vykládáno jako projev postupující tendence k eliminaci intervokalizického *h*, a tedy k mladší výslovnosti *keraa*, *pharwea*, *tuwea*.

Na rozdíl od ostatních konsonantických kmenů, v nichž rozhodnou měrou převládá v dat. sg. grafické zakončení *-e*, odpovídající původnímu dativnímu sufixu *-ei*, bývá v tomto pádě u *s*-kmenů typu *enkhos* a *Eumēdes* zpravidla grafika *-e-i*, jež odpovídá výslovnosti *-e(h)-i* s původně lokativní příponou *-i*; té byla zřejmě u uvedených typů dávána přednost z disimilačních důvodů. U typu *keras* nemáme dat. sg. doložen, proto je tvar *kerā(h)i* uveden s otazníkem. — Rovněž tvar *e-u-me-de-a Eumēde(h)a* není doložen, a proto jej musíme pokládat za formu pouze předpokládanou.

3. *S*-kmenová adjektiva

a) složeniny s *-ōwēs* (srov. *οὖς* < **ōus* „ucho“)

a-ko-ro-we	PY Cn 418	bud <i>a-khrōwēs</i> „bezbarvý“, srov. <i>δ</i> + <i>χρῶς</i> „barva“, nebo spíše <i>akr-ōwēs</i> „se špičatýma ušima“, srov. <i>ἀκρῶς</i> „ostrý“ + + <i>οὖς</i> „ucho“ ²²	nom. sg. m.
a-ko-ro-we-e	PY Cn 418	<i>-we(h)e</i>	nom. du.
a-ko-ro-we-i	KN Ch 7100	<i>-we(h)i?</i> nebo <i>-we(h)ei</i> či <i>-we(h)e!</i>	dat. sg.? nebo nom. du.?
a-no-we	PY Ta 641	<i>anōwes</i> „bez uch“, srov. <i>ἀμφῶς</i> „se dvěma uchy“	nom. sg. n.
o-tu-wo-we	PY Jn 658	<i>orthōwēs?</i> < * <i>worthōwēs</i> „se vztyčenýma ušima“, srov. <i>ὀρθός</i> „přímý“ (vl. jméno)	nom. sg. m.
o-two-we-o	PY An 261	<i>orthōwe(h)os</i>	gen. sg.
o-to-wo[-we-o?]	PY An 261 rev.	<i>orthōwe(h)os</i> (varianta)	gen. sg.
o-to-wo-o	PY An 616	(snad chybně psaní předešlého výrazu; vl. jméno)	gen. sg.
o-to-wo-we-i	PY Vn 851	<i>orthōwe(h)i</i>	dat. sg.
o-wo-we	PY Ta 641	<i>oiwōwēs</i> , srov. <i>ὀλος</i> „jediný“, tedy „s jedním uchem“	nom. sg. m.
qe-to-ro-we	PY Ta 641	<i>k^wetrōwes</i> „se čtyřmi uchy“	nom. sg. n.
ti-ri-jo-we	PY Ta 641	<i>triōwes</i> „se třemi uchy“	nom. sg. n.
ti-ri-o-we-e	PY Ta 641	<i>triōwe(h)e</i>	nom. du. n.

b) ostatní složeniny

a-te-u-ke	KN V 150	<i>ateukhēs</i> , srov. <i>ἀτευχής</i> „nevyzbrojený“	nom. sg. m.
ka-ka-re-a	KN R 1815	<i>khalkāre(h)a</i> , srov. <i>χαλκίτης</i> „kovový“	nom. pl. n.
ke-re-si-jo we-ke	PY Ta 641	<i>krēsiovergēs</i> „v krétském stylu vyrobený“, srov. <i>Κρήσιος</i> „krétský“ a <i>ἔργον</i> „dílo“	nom. sg. m.

²² Jiná možnost interpretace je *ha-khrōwēs* s kopulativním *ha-* (srov. *ἀπλούς, ἄπας* apod.), tedy „stejně barvy“.

ke-re-si-jo we-ke	PY Ta 641	<i>krēsiowerge(h)e</i>	nom. du. m.
no-pe-re-e	PY Sa 794	<i>nōphele(h)e</i> < * <i>η-ōphelese</i> , srov. <i>ἀνωφελής</i> „nepotřebný“	nom. du. n.
no-pe-re-a ₁	PY Sa 790 +	<i>nōphele(h)a</i>	nom. pl. n.
po-ro-e-ke	PY Ta 713 +	<i>-ekhēs</i> (od <i>ἐχω</i> „mám“)	nom. sg. f.
pu-ko-so e-ke-e	PY Ta 715	<i>pukso-ekhe(h)e</i> , srov. <i>πίθος</i> „zimostráz“ + <i>ἐχω</i> „mám“	nom. du. f.
we-(j)a-re-pe	PY Fr 1215 +	<i>u-aleiphes</i> „k pomazání určený“, srov. předponu <i>ὕ-</i> + <i>ἀλείφω</i> „mažu“	nom. sg. n.
we-je-ke-e	PY Sa 487 +	<i>u-weike(h)e</i> „upotřebitelný“, srov. <i>ὕ-</i> + <i>-εικής</i> vhodný“	nom. du.
we-je-ke-a ₂	PY Sa 787	<i>u-weike(h)a</i>	nom. pl. n.
[we-]jē-ke-a	PY Wa 1148	<i>u-weike(h)a</i>	
we-we-e-a	KN L 178 +	<i>werwe(h)e(h)a</i> „vlněný“, srov. <i>εἶρος</i> < * <i>werwos</i> „vlna“	nom. pl. n.

Srov. dále i a-te-re-te-a KN (nom., ak. pl. n.), e-pe-ke KN *empe(s)khēs* „neostříhaný?“ (nom. sg.), no-do-ro-we KN, *56-ko-we KN +, TI (nom. sg.?), *56-ko-we-e KN + (dat. sg.), 56-ko-we-i KN + (dat. sg.).²³

Nominativní tvary s-kmenových adjektiv

	m./f.		n.	
Nom. sg.	a-no-we	<i>anōwēs</i>	a-no-we	<i>anōwes</i>
Nom. du.	a-no-we-e	<i>anōwe(h)e</i>	a-no-we-e	<i>anōwe(h)e</i>
Nom. pl.	a-no-we-e	<i>anōwe(h)es</i>	a-no-we-a ₍₂₎	<i>anōwe(h)a</i>

4. Participia perf. akt. na -wōs, -wia < *-usja, -wos

a-ra-ru-ja	KN Sd 4401	<i>ararwia</i> , srov. <i>ἀραγία</i> „upevněná, připevněná“	nom. sg. f.
a-ra-ru-ja	KN Sd 4403 +	<i>ararwiai</i>	nom. pl. f.
a-ra-ru-wo-a	KN Ra 1548 +	<i>ararwo(h)a</i>	nom. pl. n.
a-ra-ru-wo-ja	KN Sd 4408	(kontaminace předchozích tvarů)	nom. sg. f.?
]dē-di-ku-ja	KN Ak 611	(chybné psaní tvaru <i>dedidakhwia(i)</i> „poučená“, srov. <i>διδάσκω</i> „učím“)	nom. sg. f. nebo nom. pl. f.
ke-ke-tu-wo-e	PY An 261	?	nom. pl. m.
te-tu-ko-wo-a	KN L 871	<i>tetukhwo(h)a</i> „zhotovený“, srov. hom. <i>τετευχώς</i>	nom. pl. n.
te-tu-ko-wo-a ₂	PY Sa 682	<i>tetukhwo(h)a</i> „zhotovený“	

Nominativní tvary participií perf. akt.

	Nom. sg. f.			
	a-ra-ru-ja <i>ararwia</i>			
	Nom. pl. m.	Nom. pl. f.	Nom. pl. n.	
ke-ke-tu-wo-e?	a-ra-ru-ja	<i>ararwiai</i>	a-ra-ru-wo-a	<i>ararwo(h)a</i>
	de-di-ku-ja	<i>dedi(da)khwiai?</i>	te-tu-ko-wo-a ₍₂₎	<i>tetukhwo(h)a</i>

²³ Srov. i adverbium ta-pa- KN B 823 *tarpha?*; viz hom. *ταρφής* „hojný“.

5. *S*-kmenové komparativy

a-ro ₂ -e	KN L 735	<i>arjo(h)e</i> „lepší“, srov. hom. ἀρῆστω	nom. du. f. (nebo pl. f.?)
a-ro ₂ -e	KN L 7409	<i>arjo(h)es</i>	nom. pl. f.
a-ro ₂ -a	KN Ld 571 +	<i>arjo(h)a</i>	nom. pl. n.
a-ro ₂ -jo	KN So 4437	(pravděpodobně chybný tvar)	
ka-zo-e	PY Va 1323	<i>katso(h)es</i> < * <i>kak-joses</i> „horší“, srov. κακίων	nom. pl. m.
me-u-jo	KN Ak 614 +	<i>meiwjōs</i> „menší“, srov. μέλων	nom. sg. m./f.
me-wi-jo	KN Ak 611 +	<i>meiwjōs</i> (variantní čtení)	nom. sg. m.
me-wi-jo	PY Ta 641	<i>meiwjōs</i>	nom. sg. n.
me-wi-jo-e	KN Ak 782 +	<i>meiwjo(h)e</i>	nom. du. m./f.
me-wi-jo-e	KN Ak 627 +	<i>meiwjo(h)es</i>	nom. pl. m./f.
me-u-jo-e	KN Ak 613 +	<i>meiwjo(h)es</i>	nom. pl. m./f.
me-u-jo-a ₂	PY Sh 733 +	<i>meiwjo(h)a</i>	nom. pl. n.
me-zo	KN Ak 612 +	<i>medzōs</i> < * <i>meg-jōs</i> „větší“, srov. μέλιζων, μέζων	nom. sg. m./f.
me-zo-e	KN Ak 627 +	<i>medzo(h)e</i>	nom. du. m.
me-zo-e	PY Ta 641	<i>medzo(h)e</i>	nom. du. n.
me-zo-e	KN Ak 611 +	<i>medzo(h)es</i>	nom. pl. m./f.
me-zo-a ₂	PY Sh 733 +	<i>medzo(h)a</i>	nom. pl. n.

Nominativní tvary komparativů

Nom. sg. m./f.	Nom. sg. n.	Nom. du. m./f./n.
me-u-jo <i>meiwjōs</i>	me-wi-jo <i>meiwjōs</i>	me-wi-jo-e <i>meiwjo(h)e</i>
me-wi-jo <i>meiwjōs</i>		me-zo-e <i>medzo(h)e</i>
me-zo <i>medzōs</i>		a-ro ₂ -e <i>arjo(h)e</i>
Nom. pl. m./f.	Nom. pl. n.	
a-ro ₂ -e <i>arjo(h)es?</i>	a-ro ₂ -a <i>arjo(h)a</i>	
me-u-jo-e <i>meiwjo(h)es</i>	me-u-jo-a ₂ <i>meiwjo(h)a</i>	
me-wi-jo-e <i>meiwjo(h)es</i>		
me-zo-e <i>medzo(h)es</i>	me-zo-a ₂ <i>medzo(h)a</i>	
ka-zo-e <i>katso(h)es</i>		

Naproti tomu výraz ku-ru-zo TH (osobní mužské jméno) neodpovídá zřejmě komparativnímu tvaru *glukjōs* (od γλυκύς „sladký“), jak se dříve někdy soudilo.

C. Kmeny zakončené na nazálu

1. *N*-kmeny

a) Typ -ōn, -ōnos; -ēn, -enos

ki-to	KN Lc 536 +	<i>khitōn</i> , srov. χιτών „oděv spodní“	nom. sg.
ki-to-ne	KN L 771	<i>khitōnes</i>	nom. pl.?

ki-to-na	KN Ld 785	<i>khitōna(ə)</i>	ak. sg. nebo pl.
ki-to-pi	KN Ld 787	<i>khitōmphi</i>	instr. pl.
po-me	KN Am 821 PY Ae 134 +	<i>poimēn</i> , srov. <i>ποιμήν</i> „pastýř“	nom. sg.
po-me-no	PY Ea 782	<i>poimenos</i>	gen. sg.
po-me-ne	PY Ea 800 +	<i>poimenei</i>	dat. sg.
po-me-ne	PY Nn 831	<i>poimenes</i>	nom. pl.
po-se-da-ə	PY Es 653	<i>Poseidāōn</i> , srov. hom. <i>Ποσειδάων</i>	nom. sg.? ²⁴
po-se-da-o-no	KN X 5560? PY Eq 34 +	<i>Poseidāonos</i>	gen. sg.
po-se-da-o-ne	KN V 52 PY Es 646 +	<i>Poseidāonei</i>	dat. sg.
po-se-da-o-ni	PY Un 718	<i>Poseidāoni</i>	dat. sg.
(e-ra-po) ri-me-ne	PY An 657	<i>(Elaphōn) limenei</i> „v Srnčím zálivu“, srov. <i>λιμήν</i> „záliv, přístav“	dat. sg. [lok.]
te-ko-to-n(a-pe)	PY An 18 PY An 852	<i>tektōn (apēs)</i> „tesař (byl nepřítomen)“, srov. <i>τέκτων</i> „tesař“	nom. sg.
te-ko-to(-a-pe)	PY An 5	<i>tektōn (apēs)</i>	nom. sg.
te-ko-to-ne	KN Am 826 [PY An 18?]	<i>tektones</i>	nom. pl.

Srov. i a-ke-re-mo KN *agremōn*, srov. *ἀγρεμών* „lovec“ (nom. sg.), a-ke-re-mo-no KN *agremonos* (gen. sg.); a-ko-so-ne PY+ *aksones*, srov. *ἄξων* „osa“ (nom., příp. ak. [!] pl.), a podobně i božské jméno pa-ja-wo-ne KN V 52 *Paiāwonei*, srov. *Παιήων* (dat. sg.), a snad i u?]-pe-roz-[ne KN *Huperiōnei?*, srov. *Υπερίων* (dat. sg.) a e-ne-si-da-o-ne KN+ (dat. sg.).

Z dalších zajímavých dokladů si zaslouží zmínky genitiv časový me-no KN+, PY *mēnos* „v měsíci ...“. Méně jistá je interpretace tvaru me-na KN+ jako akuzativu singuláru *mēna* a výrazu o-pi-me-ne PY jakožto předložkového spojení *opi mēnei* „měsíčně“ (dat. sg.).²⁵

Pozoruhodné jsou i akuzativy singuláru doprovázené allativní částicí -de: a-mo-te-jo-na-de PY (*h)armoteiōnade* „do dílny koláře“, srov. *ἄρμα* „kolo“; to platí zvláště o místních jménech, j. pe-re-u-ro-na-de PY *Pleurōna-de* „do Pleurónu“, srov. *Πλευρώων*, ki-wo-na-de PY *Kiwona-de* „do Kiwonu“, tj. „do Sloupu“.

Lokativní funkce odpovídající shora uvedenému e-ra-po ri-me-ne se zřejmě skrývá i v dalších dativních tvarech j. a-ka-si-jo-ne PY, a snad i v instrumentálu plurálu ma-ro-pi PY+ (srov. nom. sg. ma-ro PY).

K *n*-kmenům patří i celá řada mužských osobních jmen. Některá z nich jsou doložena ve třech až čtyřech pádových formách, takže z nich lze sestavit celé, nebo aspoň téměř celé singulární paradigma:

a-re-ku-tu-ru-wo	PY An 654 +	<i>Alektruōn</i> (srov. <i>ἀλεκτρούων</i> „kohout“)	nom.
a-re-ku-tu-ru-wo-no	Pa Es 644	<i>-onos</i>	gen.
a-re-ku-tu-ru-[wo]-ne ²⁶	PY Es 649	<i>-onei</i>	dat.

²⁴ Kontext tabulky však vyžaduje dat. sg.; jde pravděpodobně o písařskou chybu.

²⁵ Výraz o-pi-me-ne lze chápat i jako slovesný tvar *opimenei* „čeká“ (*ὀπι/ἐπι + μένω*).

²⁶ Výraz bývá přepisován i jako a-re-ku-tu-ru-ηz-ne.

e-ke-ra ₂ -wo	PY Un 718 +	<i>Ekkheliāwōn?</i>	nom.
[e]-ke-ri-ja-wo	PY Qa 1292	<i>Ekkheliāwōn?</i> (grafická var.)	nom.
e-ke-ra ₂ -wo-no	PY An 610	-onos	gen.
e-ke-ra ₂ -wo-ne	PY An 724	-onei	dat.
[e-]kē-ra ₂ -u-na	PY Un 853	<i>Ekkheliauna?</i> (variantní čtení)	ak.?

Srov. dále i vlastní jména s doloženými dvěma tvary: a-ka-wo KN, PY *Alkāwōn?* (nom.), a-ka-wo-ne (dat.); a-mu-ta-wo KN, PY, TH *Amuthāwōn*, srov. Ἀμυθάων (nom.), a-mu-ta-wo-no PY (gen.); a-ri-ja-wo KN (nom.), a-ri-ja-wo-ne KN (dat.); a-ri-wo PY + *Ariwōn?*, srov. Ἀρίων (nom.), a-ri-wo-ne PY (dat.); a-ta-wo PY *Anthāwōn?* (nom.), a-ta-wo-ne KN (dat.); ka-pa-ri-jo KN + *Karpaliōn*, srov. Καρπάλων (nom.), ka-pa-ri-jo-ne KN (dat.); ko-tu-ro₂ PY +, TH *Kotuliōn?* (nom.), ko-tu-ro₂-ne PY (dat.); me-za-wo KN + (nom.), me-za-wo-ni PY (dat.); pi-ri-ta-wo PY (nom.), pi-ri-ta-wo-no PY (gen.); po-so-ri-jo PY + (nom.), po-so-ri-jo-no PY (gen.); te-ra-wo MY + *Telawōn?* (nom.), te-ra-wo-ne PY (dat.); tu-wi-no KN *Twiwōn?*, srov. Στων (nom.), tu-wi-no-no KN (gen.). Z ostatních mužských vlastních jmen uvádíme aspoň tato: de-u-ka-ri-jo PY *Deukaliōn*, srov. Δευκαλίων, di-wi-ja-wo KN, PY, TH, příp. di-u-ja-wo TH *Diwājāwōn?*, di-wo KN, PY *Diwōn*, srov. Δίωv, i-je-ro₂ KN *Hierōn*, srov. Ἱέρων, ma-ka-wo PY *Makhāwōn*, srov. Μαχάων, o-qa-wo-ni PY *Okwāwōni*, srov. ὀπάων (dat. sg.), pa-di-jo KN *Pandiōn*, srov. Πανδίωv, pa-ra-to KN *Platōn*, srov. Πλάτων, pi-ro-te-ko-to PY *Philotektōn* (srov. φίλος + τέκτων), po-me KN jako vlastní jméno *Poimēn*, srov. ποιμήν, qi-wo TH *Gwiōn*, srov. Βίωv, ra-pa-do PY *Lampadōn*, srov. Λαμπαδίωv, ta-ra-to PY +, ta-ra₂-to PY + *Stratōn*, srov. Στρατάων, wi-pi-o KN *Wiphiōn*, srov. Ἰφίωv.

b) Typ *-ān*, *-ānos* (ethnika, místní jména)

Nejbohatěji doložené jméno tohoto typu je pylská lokalita

pa-ki-ja-ne	PY Vn 19 +	<i>Sphagiānes?</i>	nom. pl.
pa-ki-ja-si	PY An 18 +	<i>Sphagiānsi</i>	dat. pl.
pa-ki-ja-na-de	PY Fn 187 +	<i>Sphagiānas-de</i>	ak. pl. + + <i>-de</i>
pa-ki-ja-pi	PY Jn 829 +	<i>Sphagiāmphī</i> < <i>*-ān-phi</i>	instr. pl.

Srov. i a-pu₂-ka KN, PY, a-pu-ka PY (nom. sg.) a a-pu₂-ka-ne PY (nom. pl.), i-na-ne PY (nom. pl.) a i-na-pi PY (instr. pl.), stejně jako e-ke-ra-ne PY (nom. pl.), re-ka-ta-ne PY (nom. pl. nebo dat. sg. v lok. významu), te-ta-ra-ne PY (dat. sg. v lok. významu).

2. *M*-kmeny:

Jediným dokladem *m*-kmenů v textech psaných lineárním písmem B²⁷ je

e-me	Ta 641	<i>hemei</i> , což je dat. sing. mask. od číslovky <i>hems</i> , <i>hemos</i> „jeden“, srov. att. εἷς < <i>hens</i> < < <i>*hems</i> < <i>*sems</i>
------	--------	---

²⁷ V mykénském dō-de TH Of 26 + s předchozím genitivem jména bývá někdy nalézán akusativ předpokládaného kořeného substantiva **dōm*, jež by bylo souznačné s hom. δῶμα, δόμος; tedy do-de = *dōm-de* > *dōn-de* „do domu...“. Spíše však asi od původu jde o směrové adverbium **d* „domů“, jež se v řečtině vyvinulo v defektivní substantivum, paralelní s hom. δῶμα a δόμος, a jež pak mohlo ve směrové funkci přibírat navíc allativní postpozitivní částici *-de*: do-de = *dō-de* „domů“ (srov. P. Chantraine, Dict. étym., s. v. δῶ).

Z rozboru našich výkladů o kmenech zakončených na nazálu vyplývá, že se v lineárních B textech objevují v dosti bohatém počtu *n*-kmeny, kdežto *m*-kmeny jsou zastoupeny pouze jediným výrazem. *N*-kmeny jsou doloženy v nevelkém počtu appellativ, zato však v celé řadě vlastních jmen, zejména mužských jmen osobních, světských i božských. Některá z doložených vlastních jmen jsou přítom od původu apelativa, jako po-me *Poimēn* nebo ki-wo-na-de *Kiwonade* tvořené od ki-wo *kiwōn* „sloup“. *N*-ová adjektiva nejsou naproti tomu v textech doložena;²⁸ adjektivního rázu je ovšem doložená *m*-kmenová číslovka *hemei*.

Z jednotlivých skloňovacích typů je nejčastější typ *-ōn*, *-ōnos* nebo *-ōn*, *-onos* (pokud jsme ovšem na základě analogií s klasickou řečtinou schopni odlišit i v mykénštině jména s krátkým a dlouhým kmenovým *o* v gen. sg. a dalších pádech); naproti tomu typ *-ēn*, *-enos* je bezpečně doložen pouze ve slově po-me *poimēn* a typ klasického *ἔλλην, -ηρος* s dlouhým *ē* se v našich textech vůbec nevyskytuje (řecké slovo pro „měsíc“, objevující se v genitivním me-no *mēnos*, a snad i v některých dalších tvarech, není od původu *n*-kmen, neboť jeho prařecká podoba zněla zřejmě **mēns*, **mēnsos*; odtud mají svůj původ i iónské, aiolské a dórské tvary jako *μῆς* a *μῆς* v nom. sg. nebo lesbické *μῆνρος* v gen. sg.). Typ *-ān*, *-ānos* je doložen v místních jménech analogických klasickým řeckým ethnikům na *-āves*.

Přehled *n*-kmenových paradigmat

Vzor *khitōn*, *-ōnos*; *tektōn*, *-onos*

Vzor *poimēn*, *-enos*

Nom. sg.	-.o	= -ōn	-.e	= -ēn
Gen. sg.	-.o-no	-ōnos	-.e-no	-enos
Dat. sg.	-.o-ne	-ōnei	-.e-ne	-enei
	-.o-ni	-ōni		
Ak. sg.	-.o-na	-ōna	-.e-na	-ena
(allativ)	-.o-na-de	-ōnade		
Nom. pl.	-.o-ne	-ōnes	-.e-ne	-enes
Gen. pl.	-.o-no	-ōnōn	-.e-no	-enōn
Dat. pl.	-.o-si	-ōnsi?	-.e-si	-ensi?
Ak. pl.	-.o-na	-ōnas	-.e-na	-enas
Instr. pl.	-.o-pi	-ōmphi	-.e-pi	-emphi
		< *-ōn-phi		< *-en-phi

Z jednotlivých pádů se nejčastěji v textech objevuje nom., gen. a dat. sg. Přitom nom. sing. je zabezpečen hlavně v případech, kdy je u téhož slova doložen ještě jiný pád (ki-to, ki-to-ne, ki-to-na, ki-to-pi; po-me, po-me-no, po-me-ne). Dat. sing. má opět dvě varianty, častější dativní (po-se-da-o-ne *Poseidāonei*) a méně častou lokativní (po-se-da-o-ni *Poseidāoni*). Akus. sing. je bezpečněji doložen pouze v allativních tvarech, j. v a-mo-te-jo-na-de (*h*)*armoteiōnade*, pe-re-u-ro-na-de *Pleurōnade* a v méně jistém ki-wo-na-de *Kiwonade* (naproti tomu *ki-wo-ge* je zřejmě appellativum *kiwōn* *k^we*). U všech ostatních akusativních tvarů na *-a* si buď nejsme jisti, zda nejde o akus. plurálu

²⁸ Adjektivní tvar bývá hledán v nejasném a-pe-te-me-ne PY (nom. du.?).

(srov. např. *ki-to-na khitōna(s)*), anebo jsme na pochybách, zda tu máme vůbec co činit s jakýmkoli akusativem od *n*-kmenů (srov. např. značně porušené [e-]ke-ra₂-u-na *Enkhebiāwona?*).

Plurálové tvary jsou daleko méně časté než singulárové, neboť nepřicházejí v úvahu u vlastních jmen. Tak se ani s nom. pl. nesetkáváme příliš často, ale zato jej máme doložen několika bezpečnými doklady (zvl. *po-me-ne poimenes* a *te-ko-to-ne tektones*). Vůbec není doložen genitiv a dativ plurálu; předpokládaný genitivní tvar *-ōnōn*, *-enōn* lze však pokládat za bezpečně rekonstruovaný, naproti tomu dativní *-ōnsi*, *-ensi* je pouze značně pravděpodobné, ale ne zcela zaručené. Pro akusativ plurálu nemáme žádný jiný doklad nežli tvar *ki-to-na*, který může reprezentovat, jak již víme, buď akusativ singuláru nebo plurálu. Z kontextu se zdá, že by funkci akusativu plurálu mohl mít i výraz *a-ko-so-ne aksones*; v tomto případě by šlo o přenesení přípony nominativu plurálu do akusativu plurálu, což je i v alfabeticke řečtině dosti častý jev (*-ες* se objevuje namísto *-ας* v celé řadě řeckých dialektů, zvláště dórských; ale srov. i attický akusativ plurálu *πόλεις* místo očekávaného *πόλις*). Poměrně řídký je výskyt instrumentálu plurálu. Zcela spolehlivý je však pouze instrumentální tvar *khitōmphi* (od *khitōn*), méně jasné jsou instrumentální (syou funkcí ovšem spíše lokativní) tvary *i-na-pi*, *ma-ro-pi*, tvořené od místních jmen *i-na-ne*, *ma-ro*. Připojení pádové přípony *-phi* ke kmenovému zakončení *-n* vedlo v uvedených tvarech k asimilaci **khitōn-phi* > *khitōmphi*. Tvary duálu nejsou zatím bezpečně doloženy.

D. Kmeny zakončené na likvidu

1. R-kmeny

<i>i-ja-te</i>	PY Eq 146	<i>iātēr</i> „lékař“, srov. hom. <i>ιητήρ</i>	nom. sg.
<i>ka-ra-te-ra</i>	MY Ue 611	<i>krātēra</i> , srov. <i>κράτης</i> „měsidlo“	ak. sg.
<i>ma-te</i>	PY An 607	<i>mātēr</i> , srov. <i>μήτηρ</i> „matka“	nom. sg.
<i>ma-te(-de)</i>	PY An 607	<i>mātēr (de)</i>	
<i>ma-te-re te-i-ja</i>	PY Fr 1202	<i>mātrēi (theiāi)</i> „(božské) matce“	dat. sg.
<i>pa-te(-de)</i>	PY An 607	<i>patēr (de)</i> , srov. <i>πατήρ</i> „otec“	nom. sg.
<i>tu-ka-te</i>	MY V 659	<i>thugatēr</i> , srov. <i>θυγάτηρ</i> „dcera“	nom. sg.
<i>tu-ka-te-re</i>	MY Oe 106	<i>thugatrei</i>	dat. sg.
<i>tu-ka-ṭa-ṣi</i>	MY Oe 112	<i>thugatarsi</i> < <i>*thugatrsi</i>	dat. pl.
<i>pi-ri-je-te</i>	KN Ra 1548 +	<i>prietēr?</i> , <i>prietēr?</i> , srov. <i>πιστήρ</i>	nom. sg.
<i>pi-ri-te?</i>	KN Ra 1543	„řezač, pilař“	
<i>pi-ri-e-te-re</i>	PY Fn 1427	<i>prietērei</i>	dat. sg.
<i>pi-ri-je-te-re</i>	PY An 207	<i>prietēre</i>	nom. du.
<i>pi-ri-e-te-si</i>	PY An 7	<i>prietērsi</i>	dat. pl. ²⁹

Srov. i *a-ke-te* PY *askētēr?*, „člověk v něčem činný“, srov. *ἀσκέω* (nom. sg.), *a-ke-te-re* PY (nom. pl.), *a₂-ke-te-re* KN (nom. du[?]), *ja-ke-te-re* PY; *ko-re-te* KN, PY (nom. sg.; etymologie nejistá, asi označení místního úředníka),

²⁹ Málo průkazná je identifikace porušeného [ra-ka-te-ra] PY Va 15 s alfabetickým *χαρακτήρα*; a *da-ma-te* PY En 609 rozhodně není *Dāmātēr*, tj. jméno bohyně Démétér, nýbrž *damartes* od *damar* (viz výše na str. 200).

ko-re-te-re PY (dat. sg., resp. nom. pl.), ko-re-te-ri (variantní forma dat. sg.); po-ro-ko-re-te-re KN, PY + (nom. sg.), po-ro-ko-re-te-re(-qe) PY (nom. pl.); o-na-te-re PY + *onatēres*, srov. ὀνήτωρ „prospěšný“ (nom. pl., označení osoby držící svěřený díl půdy); pu-te KN + *phutēr?*, srov. φυτεύω „sázím“ (nom. sg.), pu-te-re KN, PY (nom. pl.); ra-pte PY + *rhapṭēr*, srov. ῥάπτης „sešivač“ (nom. sg.), ra-pte-re KN +, PY (nom. pl.) a mnoho dalších s více méně nejistou etymologií, jako a-de-te, a-de-te-re, a-mo-te-re „kolář?“, au-te, e-re-u-te-re, pa-ke-te-re, po-si-ke-te-re, su-ra-te, ta-te-re, o-pi-ra₃-te-re, 34-ke-te-si, 34-te, 35-ka-te-re, 85-te, a₃-te, a₃-te-re.

R-kmenového typu je i dosti velký počet mužských osobních jmen. Pouze jedno z nich však vykazuje tři různé pády:

a-ta-no	KN As 603 +	<i>Antānōr</i> . srov. Ἀντήνωρ	nom. sg.
a-ta-no-ro	PY Fn 50	<i>Antānoros</i>	gen. sg.
a-ta-no-re	PY Vn 130	<i>Antānorei</i>	dat. sg.

Srov. dále i e-u-we-to PY *Euetōr* nebo *Euestōr?* (nom.), e-u-we-to-ro PY (gen.); ka-to KN + *Kastōr?* (nom.), ka-to-ro KN + (gen.); ku-pa-nu-we-to KN (nom.); me-ta-no PY *Metānōr* (nom.), me-ta-no-re KN (dat.); me-ti-ja-no KN, PY *Mēstiānōr* nebo *Mētiānōr* (nom.), me-ti-ja-no-ro PY (gen.); ne-ti-ja-no KN, PY *Nestiānōr* (nom.), ne-ti-ja-no-re PY (dat.); o-pe-ra-no PY *Ophelānōr* (nom.), o-pe-ra-no-ro MY (gen.), o-pe-ra-no-re MY (dat.); ra-ke-da-no MY *Lakedānōr?* (nom.), ra-ke-da-no-re MY (dat.); to-wa-no *Tho(r)wānōr?* (nom.); to-wa-no-re PY + (dat.); příp. i a-re-ko-to-re KN *Alektorei?* (dat.), e-ko-to PY + *Hektōr* (nom.), ka-pte KN *Skaptēr?* (nom.) aj.

Z výčtu vyplývá, že kdežto appellativa mají výlučně podobu substantiv tvořených suffixem *-tēr-*, patří naopak osobní jména téměř všechna k *r*-kmenovému typu s *o*-ovými zabarvením. Menší část appellativ na *-tēr* jsou staré ie. výrazy na *-tēr*, *-tros*, vyjadřující příbuzenské vztahy (pa-te *patēr*, ma-te *matēr*, tu-ka-te *thugatēr*), většina z nich jsou jména činitelská na *-tēr*, *-tēros*; tento činitelský suffix se v 1. tisíciletí př. n. l. udržel na většině řeckého území, avšak v Attice (a kupodivu i na Krétě) byl vytlačen suffixem *-της*, resp. *-τος*, příp. některými jinými (srov. att. ῥάπτης proti myk. *rhapṭēr* a att. *ιατρός* proti *iātēr*). Slabičná grafika lineárního písma B není s to zachytit rozdílné skloňování obou uvedených skupin; jak *thugatei*, tak *prietērei* se zachycuje ve své koncové části dvojnakovou grafikou *-te-re*. Podobně nelze v našich textech rozlišit ani kmeny s dlouhým *ē/ō* v gen. sg. od kmenů s krátkým *ē/ō*.

2. L-kmeny:

Jediným, a to dosti nejistým dokladem je výraz a₂-ro[]u-do-pi PY Ta 642 *halos hudopphi* „s mořskými vodami“, kde a₂-ro *halos* by byl gen. sg. od *l*-kmenového substantiva **sals* > ἄλς „sůl, mořská voda, moře“.³⁰

³⁰ Slovo o-pi-a₂-ra PY An 657 *opihala* „pobřežní“ (srov. ὀπι/ἐπι + ἄλς < **sals*) je sice rovněž odvozen od výrazu **sals*, ale jde o adjektivum tvořené po způsobu přídavných jmen 1. a 2. deklinace.

Přehled *r*-kmenových paradigmat

Vzor <i>patēr</i> , - <i>tros</i>	Vzor <i>iātēr</i> , - <i>tēros</i>	Vzor <i>Antānōr</i> , - <i>oros</i>
Nom. sg. -te = - <i>tēr</i>	-te = - <i>tēr</i>	-o = - <i>ōr</i>
Gen. sg. -te-ro - <i>tros</i> ?	-te-ro - <i>tēros</i> ?	-o-ro - <i>oros</i>
Dat. sg. -te-re - <i>trei</i>	-te-re - <i>tērei</i>	-o-re - <i>orei</i>
Ak. sg. -te-ra - <i>tera</i> ?	-te-ra - <i>tēra</i>	-o-ra - <i>ora</i> ?
Nom. du. -te-re - <i>tere</i> ?	-te-re - <i>tēre</i>	
Nom. pl. -te-re - <i>teres</i> ?	-te-re - <i>tēres</i>	
Gen. pl. -te-ro - <i>t(e)rōn</i> ?	-te-ro - <i>tērōn</i> ?	
Dat. pl. -ta-si - <i>tarsi</i>	-te-si - <i>tērsi</i>	
Ak. pl. -te-ra - <i>teras</i> ?	-te-ra - <i>tēras</i> ?	
Instr. pl. ?	?	

Z uvedených typů je poměrně nedostatečně doložen typ příbuzenských jmen; fonetické znění jednotlivých pádů je rekonstruováno v hrubých rysech podle paradigmat z 1. tis. př. n. l., ale protože ta tehdy nebyla v celém řeckém světě zcela stejná, je to rekonstrukce pouze vysoce pravděpodobná. U obou zbývajících deklinačních typů jsou nejčastěji opět doloženy nominativ, genitiv a dativ singuláru (i když u appellativ není genitiv singuláru vůbec doložen). Nominativ singuláru je bezpečněji zaručen jen u výrazů, od nichž je doložen zároveň i některý další pád. Dativ singuláru má i u *r*-kmenů dvě varianty (srov. ko-re-te-re/ko-re-te-ri), druhá z nich se však vyskytuje jen zcela ojediněle. Akusativ singuláru je bezpečně zaručen jen ve slově ka-ra-te-ra *krātēra*. V několika málo případech máme doložen i nominativ duálu a nominativ plurálu; oba tyto tvary jsou ovšem tvarově shodné s dativem singuláru a jen s ohledem na kontext je lze od sebe navzájem rozlišit. V plurálu nemáme doklady pro genitiv, akusativ ani pro instrumentál, zato máme doloženy dva zajímavé příklady dativu plurálu, a to po jednom pro vzor *patēr* i *iātēr*: jednak ne zcela dobře čitelné, ale pravděpodobně správné tu-ka-ta-si *thugatarsi*, jednak zaručené, ale etymologicky ne zcela jednoznačné pi-ri-e-te-si -*tērsi*. Přitom fonetická interpretace *thugatarsi* (proti attickému *θυγατράσι*) je z hlediska lineární B grafiky jediné možná, neboť fonetický tvar *thugatrasí* by vyžadoval grafiku tu-ka-ta-ra-si.

Rozsah doložení kmenů na nasály a na likvidy je tedy v mykénštině přibližně stejný; *r*-kmeny jsou o něco bohatší na appellativa, *n*-kmeny mají zajímavější škálu mužských osobních jmen. A *m*-kmeny i *l*-kmeny jsou zastoupeny vždy jen jedním výrazem.

E. Smíšené *r/nt*-kmenové sklonění

Tento deklinační typ zahrnuje v mykénštině dvě substantiva:

a-re-pa ³¹	PY Un 6 +	<i>aleiphar</i> , srov. <i>ἄλειφαρ</i> „masť“	nom. sg.
a-re-pa-te	PY Un 267	<i>aleiphatei</i>	dat. sg.

³¹ Tvar je doložen jen jako ideografická ligatura.

u-do KN K 873
a₂-ro[u-do-pi PY Ta 641

hudōr?, srov. ὕδωρ „voda“
halos hudopp̄hi? < **hudat-phi*³²
„s mořskými vodami“, srov.
ἄλς < **sals* „sůl, moře“ +
+ ὕδωρ, -ατος < **hudōr*,
hud̄ptos

nom. sg.
instr. pl.

Z á v ě r

V závěru se pokusíme stručně shrnout výsledky naší předchozí analýzy. Souhláskové kmeny jsou sice v mykénštině doloženy dosti troskovitě, ale pro téměř všechny hlavní mykénské deklinační typy, jež v podstatě odpovídají rozčlenění konsonantických kmenů v alfabetické řečtině, lze bez nesnází rekonstruovat příslušná paradigmata.

Celkový počet rozdílných pádových forem činí u maskulin a feminin 11 a u neuter 9 (počítáme-li dativní *-ei/i* za dvě [alespoň historicky] různé formy):

Sg. nom.	(různá zakončení)	Pl. nom. m./f.	<i>-es</i>	n. <i>-a</i>
gen.	<i>-os</i>	gen.	<i>-ōn</i>	
dat.	<i>-ei/-i</i>	dat.	<i>-si</i>	
ak. m./f.	<i>-a</i> n. = nom.	ak. m./f.	<i>-as</i>	n. <i>-a</i>
Du. nom./ak.	<i>-e</i>	instr.	<i>-phi</i>	
gen./dat.	(nedoložen)			

Nedokonalost lineárního ortografického systému zužuje ovšem tuto poměrnou pestrost pádových přípon konsonantických kmenů na maximálně 7 diferenčních grafických jednotek:

	Sg.	Du.	Pl.
Nom.	většinou <i>ŋ</i> , někdy <i>—A</i>	<i>—E</i>	<i>—E</i>
Gen.	<i>—O</i>		<i>—O</i>
Dat.	<i>—E/—I</i>		<i>—SI</i>
Ak.	<i>—A</i>	<i>—E</i>	<i>—A</i>
Instr.			<i>—PI</i>

³² Slovo *hudōr* má v mykénštině v *nt*-ových pádech *o*-ový vokalizmus, podobně jako je tomu často u *m̄n*(*t*)- kmenů (srov. str. 204).

**THE SUBSTANTIVES AND ADJECTIVES OF THE
3RD DECLENSION IN MYCENAEAN GREEK**

In spite of the fact that the consonantal stems are rather fragmentarily documented in Mycenaean, the respective Mycenaean paradigms may be reconstructed for nearly all the main Ancient Greek consonantal stems (dental, velar and labiovelar stems, *mp(t)*- and *nt*-stems, as well as the *s*-, *n*-, *m*- and *r*-, *l*-stems). The total number of different case forms amounts to 11 masculine and feminine items and to 9 neuter ones. Owing to the deficiency of the Linear B orthographical system, however, not more than 7 different graphical forms may be distinguished in Linear B (including the *ei/i* difference in Dat. Sing.).